

Integraal afwegingskader

De Wet kinderopvang wordt op 4 punten gewijzigd. Daar waar relevant wordt per vraag afzonderlijk voor elke wijziging een antwoord gegeven.

1. Wat is de aanleiding?

Wijziging om ouders met één werkende ouder en één ouder met een Wlz-indicatie recht te geven op kinderopvangtoeslag (KOT)

Recent zijn er signalen geweest en Kamervragen gesteld over gezinnen waarin de ene ouder werkt en de andere ouder een Wlz (Wet Langdurige Zorg)- indicatie had. Deze gezinnen komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. De staatssecretaris heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om te kijken of er een structurele oplossing kan komen voor de gezinnen die zich in deze positie bevinden.

Samenloop werkloosheidstermijn en zwangerschap

Een recente uitspraak van de rechtbank Overijssel heeft een knelpunt in de werkloosheidstermijn aan het licht gebracht. De werkloosheidstermijn in de kinderopvangtoeslag geeft ouders drie maanden dezelfde aanspraak op kinderopvangtoeslag als zij stoppen met werken of ontslagen worden. Vrouwen wier werkloosheidstermijn samenvalt met de periode rond de bevalling, kunnen niet effectief gebruik maken van de (volledige) drie maanden werkloosheidstermijn.

Studenten en het recht op kinderopvangtoeslag

Bij het beantwoorden van Kamervragen is een omissie in de Wet kinderopvang geconstateerd omdat de verwijzing naar mbo-studenten was weggefallen. Tevens is het repareren van deze omissie aangegrepen om het artikel dat studerende ouders een aanspraak geeft op kinderopvangtoeslag te verduidelijken.

Koppeling Wet inkomstenbelasting 2001

Een recente uitspraak van de Raad van State heeft aan het licht gebracht dat met de huidige wetgeving ook bij bepaalde vormen van onbetaalde arbeid recht kan bestaan op kinderopvangtoeslag. Deze koppeling is door een omissie weggefallen uit de Wet kinderopvang. Bij de uitwerking van het wetsvoorstel bleek de koppeling met de Wet IB 2001 ook bij andere groepen ouders te ontbreken.

2. Wie zijn betrokken?

Bij de wijzigingen zijn de volgende partijen betrokken:

- SZW: als beleidsverantwoordelijk departement voor de kinderopvangtoeslag, en voor de communicatie en ingrijpen vanwege een specifiek beleidsdoel.
- De Belastingdienst: deze instantie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. Zij zullen de wijzigingen moeten uitvoeren en zullen dan ook een U-toets moeten uitvoeren.
- Ouders met kinderen in de leeftijd waarop zij naar de kinderopvang (kunnen) gaan.
- SVB: de SVB is verantwoordelijk voor het uitbetalen van de kinderopvangtoeslag aan ouders die daar recht op hebben in het buitenland. Met deze wetswijzigingen zijn er mogelijk een

aantal extra huishoudens per jaar in het buitenland die aanspraak kunnen maken op kinderopvangtoeslag.

Per wijziging zijn ook een aantal andere partijen betrokken. Die worden hieronder genoemd.

Voor de wetswijziging om het recht op KOT uit te bereiden voor huishoudens waarin de ene partner een Wlz-indicatie heeft zijn ook de volgende partijen betrokken:

- CIZ: deze instantie gaat na of iemand in aanmerking komt voor een Wlz-indicatie.
- Gemeenten: zij kunnen ouders die om een sociale of medische indicatie (SMI) niet kunnen werken en ook niet voor hun kinderen kunnen zorgen een tegemoetkoming geven in de kosten van kinderopvang. Nadat dit wetsvoorstel is ingegaan hoeven zij niet meer iets te regelen voor huishoudens waarin de ene ouder een Wlz-indicatie heeft en de andere partner werkt.

Voor de wetswijziging met betrekking tot de mbo-studenten.

- DUO: deze instantie houdt het Basisregister onderwijs (BRON) bij, waarmee de Belastingdienst controleert of een ouder recht heeft op kinderopvangtoeslag

3. Wat is het probleem?

Wijziging met betrekking tot de Wlz-indicatie

De wet kinderopvang stelt dat ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag wanneer zij werken of een traject naar werk volgen. Als ouders niet werken, wordt verondersteld dat zij voor hun kinderen kunnen zorgen. Mensen met een Wlz-indicatie hebben echter blijvend 24 uur per dag zorg nodig of ze staan 24 uur per dag onder permanent toezicht. Zij kunnen daardoor doorgaans niet werken, maar het is voor hen ook lastig, zo niet onmogelijk om voor hun kinderen te zorgen. Zij hebben immers zelf zorg nodig. Partners van deze ouders kunnen minder gaan werken of stoppen met werken als zij geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Voor hen zal de combinatie van arbeid en de zorg voor de kinderen namelijk erg duur zijn als zij de kinderopvang zonder tegemoetkoming moeten betalen. Aangezien het doel van kinderopvangtoeslag is dat ouders werk en zorg voor de kinderen kunnen combineren (en de arbeidsparticipatie van ouders bevordert wordt) is dit onwenselijk. Op dit moment kunnen zij een beroep doen bij de gemeente voor SMI (sociaal medische indicatie), die maatwerk kunnen leveren naar aanleiding van de behoefte. Omdat het hier gaat om een uniforme groep ouders, ligt een landelijke regeling meer voor de hand.

Wijziging met betrekking tot de samenloop werkloosheidstermijn en zwangerschap.

De kinderopvangtoeslag kent een werkloosheidstermijn van drie maanden waar een ouder dezelfde aanspraak op kinderopvangtoeslag behoudt, zodat de werkloos geworden ouder ander werk kan zoeken zonder dat de kinderopvang (meteen) hoeft te worden opgezegd. Een zwangere vrouw waarvan de werkloosheidstermijn samenvalt met de periode rondom de bevalling kan niet effectief gebruik maken van de werkloosheidstermijn. Dit omdat werkgevers, conform de Atw, vrouwen in de vier weken voor de vermoedelijke bevallingsdatum en in de zes weken na de bevallingsdatum geen arbeid mogen laten verrichten. Deze uitwerking levert een ongewenst effect op. De kinderopvang moet mogelijk worden beëindigd, voordat de moeder kan beginnen met een nieuwe baan.

Wijziging met betrekking tot studenten en het recht op kinderopvangtoeslag

Door de Wet hervorming kindregelingen is er in de Wet kinderopvang een omissie ontstaan: per abuis wordt er niet meer verwezen naar mbo-opleidingen die recht kunnen geven op kinderopvangtoeslag.

Wijziging met betrekking tot de koppeling Wet inkomstenbelasting 2001

Door het ontbreken met de koppeling van de Wet IB 2001, kan er bij bepaalde vormen van onbetaalde arbeid recht bestaan op kinderopvangtoeslag. Deze koppeling is per omissie weggevallen en wordt met dit wetsvoorstel weer hersteld.

4. Wat is het doel?

De wijzigingen dragen bij aan het hoofddoel van de wet kinderopvang om de arbeidsparticipatie van jonge ouders te bevorderen.

Het doel van de wijziging voor ouders met een Wlz-indicatie is dat deze gezinnen ook recht krijgen op kinderopvangtoeslag en arbeid en zorg kunnen combineren. Dat strookt immers met het doel van de wet Kinderopvang. Gezien de ernst en blijvende situatie van personen met een Wlz-indicatie en het feit dat dit – in tegenstelling tot andere personen die niet kunnen werken - een vrij uniforme groep is, is het wenselijk om deze groep ook recht te geven op kinderopvangtoeslag (wanneer iemand in het gezin werkt) zodat ook deze groep arbeid en zorg goed kan combineren. Deze wetswijziging creëert daarmee helderheid en zekerheid voor deze groep.

Het doel van de wijziging in de werkloosheidstermijn is om het ongewenste effect in de Wko weg te nemen. Daarmee krijgen net bevallen moeders die recent hun recht op kinderopvangtoeslag zijn verloren - omdat ze geen arbeid meer verrichten - dezelfde mogelijkheid om weer te beginnen met het verrichten van arbeid en gebruik te blijven maken van kinderopvang.

Het doel van de wijziging voor studenten is het herstellen van de omissie en tegelijkertijd het artikel te verduidelijken.

Het doel van de wijziging met betrekking tot de voorwaarde van arbeid (koppeling Wet IB 2001), is deze koppeling (weer) te herstellen. Tevens wordt hiermee de voorwaarden voor kinderopvangtoeslag voor iedereen gelijkgetrokken.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Alle wijzigingen hebben betrekking op het vaststellen van het recht op kinderopvangtoeslag. Overheidsingrijpen is nodig om het recht op kinderopvangtoeslag aan te passen door middel van een wetswijziging.

6. Wat is het beste instrument?

De kinderopvangtoeslag is het aangewezen instrument om ouders te ondersteunen bij de combinatie van arbeid en zorg, en daarmee de arbeidsparticipatie van ouders te verhogen. Om ervoor te zorgen dat de boven genoemde gezinnen ook goed arbeid en zorg kunnen combineren, is het logisch op aan te sluiten bij dit al bestaande instrument.

In alle vier de wijzigingen wordt zoveel mogelijk uitgegaan van dit al bestaande instrument om de uitvoering niet nodeloos gecompliceerder te maken.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Gevolgen burger: voor de meeste burgers zijn de gevolgen van deze wetswijziging beperkt. Een beperkte groep burgers kan, door de wetswijzigingen die betrekking hebben op ouders met een Wlz-indicatie en op de samenloop tussen de werkloosheidstermijn en zwangerschap mogelijk aanspraak maken op kinderopvangtoeslag terwijl zij dit voorheen niet hadden. Ouders die kinderopvangtoeslag hebben ontvangen, maar dit recht als gevolg van de koppeling met de Wet IB 2001 verliezen, hebben een overgangstermijn van een jaar waarin zij hun recht behouden. Zij krijgen een overgangstermijn van een jaar. De wetswijziging die betrekking heeft op mbo-studenten heeft geen gevolgen in de praktijk.

Gevolgen overheid: een beperkte groep ouders kan na deze wijzigingen aanspraak op kinderopvangtoeslag, waardoor de kosten van de kinderopvangtoeslag iets stijgen. Deze kosten zijn geraamd op ca. €6,3 miljoen.

Gevolgen uitvoering: de Belastingdienst zal extra aanvragen krijgen voor kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst zal informatie moeten kunnen opvragen bij het CIZ zodat zij kunnen bepalen of iemand recht heeft op kinderopvangtoeslag. Dit zal in elk geval voor de Belastingdienst leiden tot iets hogere uitvoeringskosten (pm). De SVB zal – net als ze dat nu ook doen voor andere huishoudens – de betaling van de kinderopvangtoeslag naar ouders in het buitenland die hier recht op hebben moeten regelen.

Voor kinderopvangorganisaties verandert er weinig. Mogelijk gaan er iets meer kinderen naar de kinderopvang omdat een beperkte groep ouders recht krijgt op kinderopvangtoeslag.